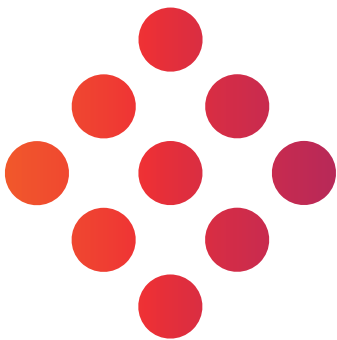

בנק הפועלים

דוח על הסיכונים -

גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 במרץ 2018

Q1

תוכן העניינים

7	א. מבוא
7	א.1. מידע צופה פני עתיד
7	א.2. הצהרה על הגילוי
7	א.3. תחולת היישום
8	ב. סקירת ניהול סיכונים, יחסים פיקוחיים עיקריים ונכסי סיכון
8	ב.1. הערכת הסיכונים וניהולם
10	ב.2. סיכונים מובילים ומתפתחים
10	ג. הון ומינוף
10	ג.1. מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון
20	ג.2. הלימות ההון
24	ג.3. יחס מינוף
26	ד. סיכון אשראי
26	ד.1. חשיפות לסיכוני אשראי
35	ד.2. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית
40	ה. סיכוני אשראי של צד נגדי
41	ו. סיכון שוק
41	ו.1. אומדני סיכוני שוק
43	ו.2. סיכון ריבית בתיק הבנקאי
44	ו.3. סיכון מניות ומרווחי אשראי: סיכון השקעה
45	ז. סיכון נדלונות
50	ח. סיכון תפעולי
50	ט. סיכון ציות
50	י. סיכון משפטי
50	יא. סיכון חוניטין
50	יב. סיכון רגולציה וחקיקה
50	יג. סיכון כלכלי
51	יד. סיכון אסטרטגי
51	טו. סיכון סביבתי
51	טז. תוספות
51	טז.1. חשיפות איגוח

רשימת הטבלאות

סקירת ניהול סיכונים, יחסים פיקוחיים עיקריים ונכסי סיכון

לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים

הון ומינוף

לוח ג-1: חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון

לוח ג-2: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

לוח ג-3: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי

לוח ג-4: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי

לוח ג-5: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי

לוח ג-6: מידע על רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (כאמור בהוראות נב"ת 201 עד 209)

לוח ג-7: נכסי סיכון בחלוקה למגזרי פעילות פיקוחיים

לוח ג-8: דוח תנועות בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה

לוח ג-9: יחס המינוף

לוח ג-10: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

לוח ג-11: גילוי על יחס המינוף

סיכון אשראי

לוח ד-1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי

לוח ד-2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות

לוח ד-3: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים

לוח ד-4: סכום סיכון אשראי בעייתי, סיכון אשראי פגום, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי

לוח ד-5: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לוח ד-6: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

לוח ד-7: פירוט יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

לוח ד-8: פירוט יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)

לוח ד-9: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

לוח ד-10: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

לוח ד-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיוור על-פי בסיס הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

לוח ד-12: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיוור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים

לוח ד-13: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

לוח ד-14: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי

לוח ד-15: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי

לוח ד-16: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי

וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי

סיכונים אשראי של צד נגדי

לוח ה-1: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים

לוח ה-2: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכונים תיק האשראי של הבנק

סיכון שוק

לוח ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

לוח ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי בבנק ולמדד המחירים לצרכן

לוח ו-3: דרישות ההון בגין סיכונים השוק

לוח ו-4: רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

לוח ו-5: פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי

סיכון נזילות

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים

לוח ז-2: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

לוח ז-3: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים

א. מבוא

המידע המפורט להלן בדיווח על הסיכונים, כנדרש בהוראות הדיווח של בנק ישראל, כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית (FSB) לשיפור הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים.

פרסום זה של הדוח על הסיכונים מהווה מידע משלים ומרחיב לדווח הכספי של בנק הפועלים בע"מ בנושאי ניהול הסיכונים וההון. יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017, עם הדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו ועם תמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018 וביאוריה.

א.1. מידע צופה פני עתיד

מרביתו של המידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחול, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

א.2. הצהרה על הגילוי

על פי הנחיות בנק ישראל, הצהרות על הגילוי בדוח הכספי התקופתי של הבנק, תקפות גם לדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים. במסגרת הדיונים בתמצית הדוחות הכספיים של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק את פרסום הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים.

א.3. תחולת היישום

תחולת היישום מתייחסת למסגרת עבודה למדידה והלימות הון של בנק הפועלים.

ככלל, דרישות ההון של הבנק מבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

על-פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 31 במרץ 2018 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת הון פיקוחי בתוך הקבוצה, למעט בגין בנק פוזיטיף אשר לגביו כל הון מעבר לדרישות נדבך 1 אינו זמין ברמת הקבוצה ולפיכך מוקצה כנגדו הון במסגרת חישובי נדבך 2. למגבלות הקבועות בהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק, בקשר עם חלוקת

עודפים, ראה ביאור 24 בדוחות הכספיים לשנת 2017 וביאור 9 [בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018](#).

לפרטים נוספים בדבר החברות המוחזקות העיקריות של הבנק ראה ביאור 15 [בדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

ב. סקירת ניהול סיכונים, יחסים פיקוחיים עיקריים ונכסי סיכון

ב.1. הערכת הסיכונים וניהולם

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי (לרבות סיכון ריכוזיות וסיכון צד נגדי), סיכוני שוק (לרבות סיכון שער חליפין וסיכון ריבית בתיק הבנקאי), סיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) וסיכון הנזילות (לרבות סיכון המימון). סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר סיכון הציות, הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון גולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי וסיכון סביבתי.

הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון ציות, סיכון תפעולי, סיכון ריכוזיות, סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וסיכון גולציה וחקיקה.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוויית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת.

מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים עד חודש מרץ 2018 היה מר צ. כהן. החל מחודש מרץ מכהנת גבי ר. טל-אברהמי כממלאת מקום מנהל הסיכונים הראשי. בחודש אפריל 2018 החליט דירקטוריון הבנק למנות את ד"ר א. בכר כמנהל הסיכונים הראשי וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים. המינוי "כנס לתוקף בכפוף לאישור המפקחת על הבנקים ועם קבלתו.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכוני האשראי עד חודש מרץ 2018 היו מר י. אורבך מנהל החטיבה העסקית ומר ר. שטיין מנהל החטיבה הקמעונאית. החל מחודש מרץ 2018 חבר הנהלה האחראי על החטיבה העסקית הינו מר צ. כהן. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכוני השוק, ההשקעה והנזילות הינו מר ד. קולר מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. בחודש מרץ 2018 החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר י. ענתבי כמנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. המינוי "כנס לתוקף בכפוף לאישור המפקחת על הבנקים.

הסיכון המשפטי נוהל עד מרץ 2018 על-ידי היועץ המשפטי הראשי, עורך-דין א. מזור והחל מחודש מרץ 2018 על-ידי עורכת-דין י. אלמוג.

הסיכון הטכנולוגי מנוהל על-ידי הגבי א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות הדירקטוריון וצוותי הנהלה ביקה לניהול הסיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

לוח ב-1: טבלת יחסים פיקוחיים עיקריים

על בסיס מאוחד, ליום					
31 במרץ 2017	30 ביוני 2017	30 בספטמבר 2017	31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2018	
במיליוני ש"ח/באחוזים					
הון זמין (במיליוני ש"ח)					
35,731	36,245	36,347	36,582	36,637	הון עצמי רובד 1
34,894	35,465	35,587	35,843	36,065	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
36,952	37,466	37,568	37,803	37,614	הון רובד 1
34,894	35,465	35,587	35,843	36,065	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
47,490	47,839	47,927	47,531	46,630	הון כולל
38,532	39,111	39,277	39,553	39,863	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
נכסי סיכון משוקללים (במיליוני ש"ח)					
318,701	319,225	322,689	324,772	331,539	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
319,704	320,175	323,586	325,616	332,337	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA), לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
11.21%	11.35%	11.26%	11.26%	11.05%	יחס הון עצמי רובד 1
10.91%	11.08%	11.00%	11.01%	10.85%	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
11.59%	11.74%	11.64%	11.64%	11.35%	יחס הון רובד 1
10.91%	11.08%	11.00%	11.01%	10.85%	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
14.90%	14.99%	14.85%	14.64%	14.06%	יחס הון כולל
12.05%	12.22%	12.14%	12.15%	11.99%	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
10.20%	10.20%	10.23%	10.23%	10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
1.01%	1.15%	1.03%	1.03%	0.82%	יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
יחסי המינוף, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
506,326	509,345	510,009	513,037	509,845	סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
506,723	509,720	510,363	513,370	510,164	סך החשיפות (במיליוני ש"ח), לפני השפעת הוראות מעבר ⁽¹⁾
7.30%	7.36%	7.37%	7.37%	7.38%	יחס המינוף (באחוזים)
6.89%	6.96%	6.97%	6.98%	7.07%	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים) ⁽¹⁾
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום					
31 במרץ 2017	30 ביוני 2017	30 בספטמבר 2017	31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2018	
יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
116,017	116,466	115,275	111,047	108,592	סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
90,389	91,492	93,611	90,712	91,418	סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
128%	127%	123%	122%	119%	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)

(1) לפני השפעת הוראות המעבר, לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ולפני השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות.
 (2) לרבות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור לתאריכי הדוחות הכספיים.

ב.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבות פיננסיות) סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

לפרטים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).
לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה סעיף 3.13 [בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 במרץ 2018](#).

ג. הון ומינוף

ג.1. מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון

מדידת ההון מבוססת על חלוקת ההון להון רוברד 1 (הכולל הון עצמי רוברד 1 והון רוברד 1 נוסף) ולהון רוברד 2.

לפרטים בדבר מבנה ההון הפיקוחי, הרכב ההון והמגבלות על מבנה ההון ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

ג.1.א. חישוב יחס ההון

לוח ג-1: חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
במיליוני ש"ח			
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
36,582	35,731	36,637	הון עצמי רוברד 1 ⁽¹⁾
1,221	1,221	977	הון רוברד 1 נוסף
37,803	36,952	37,614	סך-הכל הון רוברד 1 ⁽¹⁾
9,728	10,538	9,016	הון רוברד 2
47,531	47,490	46,630	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

295,986	290,010	303,068	סיכון אשראי ⁽²⁾
5,114	5,174	4,692	סיכונים שוק
23,672	23,517	23,779	סיכון תפעולי
324,772	318,701	331,539	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים			

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

11.26%	11.21%	11.05%	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון
11.64%	11.59%	11.35%	יחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון
14.64%	14.90%	14.06%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.23%	10.20%	10.23%	יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
13.73%	13.70%	13.73%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 800 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2018, 853 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 ו-1,013 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2017 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.

(3) יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.

לוח ג-2: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
במיליוני ש"ח			
הון רובד 1			
8,124	8,146	8,148	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
28,465	27,392	28,849	עודפים
70	81	49	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
510	495	287	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(531)	(323)	(628)	מכשירים הוניים אחרים
(56)	(60)	(68)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
36,582	35,731	36,637	סך-הכל הון עצמי רובד 1
1,221	1,221	977	מכשירים מורכבים חדשניים
37,803	36,952	37,614	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
148	242	136	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,700	3,625	3,788	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
5,880	6,671	5,092	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
-	-	-	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
9,728	10,538	9,016	סך-הכל הון רובד 2
47,531	47,490	46,630	הון כולל כשיר

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים](#).

לוח ג-3: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי

הפניות למאזן הפיקוחי	31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018		יתרה
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו יתרה	מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	סכומים שלא נוכו יתרה	מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	
							במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1							
הון עצמי רובד 1 – מכשירים ועודפים							
							1 הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
2+1	8,124		8,146		8,148		
							2 עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
3	1	28,465	1	27,392	-	28,849	
4+א4	(96)	(631)	(78)	(552)	-	(913)	3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
							5 מניות רגילות שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על-ידי צד ג' (זכויות שאינן מקנות שליטה)
5	18	70	22	81	-	49	
		36,028		35,067		36,133	6 הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1 – התאמות פיקוחיות וניכויים							
							10 מסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
6	8	30	9	35	-	40	
							11 סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
7	-	(1)	-	(1)	-	(1)	
							14 רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי
8	2	7	6	26	-	4	
							16 השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
	5	20	-	-	-	25	
							21 מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
	1	2	22	86	-	-	
							26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים
	(1)	(612)	(22)	(810)	-	(572)	
	(1)	(612)	(22)	(810)	-	(572)	26 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
	-	(610)	-	(724)	-	(572)	26 מזה: בגין תוכנית ההתייעלות
	(1)	(2)	(22)	(86)	-	-	26 מזה: בגין מס שכר
	15	(554)	15	(664)	-	(504)	28 סך-כלל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
		36,582		35,731		36,637	29 הון עצמי רובד 1

לוח ג-3: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות למאזן הפיקוחי	31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
במיליוני ש"ח						
הון רובד 1 נוסף						
הון רובד 1 נוסף – מכשירים						
9	1,221		1,221		977	מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	1,221		1,221		977	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
הון רובד 1 נוסף – ניכויים						
	-		-		-	סך-כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף
	1,221		1,221		977	הון רובד 1 נוסף
	37,803		36,952		37,614	הון רובד 1
הון רובד 2						
הון רובד 2 – מכשירים והפרשות						
9	148		242		136	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	5,880		6,671		5,092	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
9	5,880		6,671		5,092	מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על-ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
10	3,700		3,625		3,788	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
	9,728		10,538		9,016	הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2 – ניכויים						
	-		-		-	סך-כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2
	9,728		10,538		9,016	הון רובד 2
	47,531		47,490		46,630	סך ההון
נכסי סיכון משוקללים						
	324,295		318,122		330,870	סך-הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
	295,509		289,431		302,399	מזה: נכסי סיכון אשראי
	5,114		5,174		4,692	מזה: נכסי סיכון שוק
	23,672		23,517		23,779	מזה: נכסי סיכון תפעולי
	324,772		318,701		331,539	סך נכסי סיכון משוקללים

לוח ג-3: הרכב ההון הפיקוחי לפי רכיבים ותוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (המשך)

הפניות למאזן הפיקוחי	31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה/אחוז	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה/אחוז	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה/אחוז
במיליוני ש"ח/באחוזים						
יחסי הון וכריות לשימור הון						
61	הון עצמי רובד 1	11.26%	11.21%	11.05%		
62	הון רובד 1	11.64%	11.59%	11.35%		
63	ההון הכולל	14.64%	14.90%	14.06%		
דרישות מזעריות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים						
69	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10%. ליחס זה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים	10.23%	10.20%	10.23%		
71	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%. ליחס זה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים	13.73%	13.70%	13.73%		
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)						
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	2,310	998	2,211		
73	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים, העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	602	471	602		
75	מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	3,658	3,573	3,590		
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2						
76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	3,829	3,785	3,989		
77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	3,700	3,625	3,788		
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר						
82	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר	1,221	1,221	977		
83	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה	1,188	1,176	1,425		
84	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר	7,628	7,628	6,102		
85	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה	-	-	-		

לוח ג-4: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	מאזן פיקוחי מאוחד במיליוני ש"ח
נכסים				
	86,114	77,088	78,148	מזומנים ופיקדונות בבנקים*
10	(3)	(4)	(3)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	65,442	74,894	61,538	ניירות-ערך*
	1,057	998	995	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	-	-	41	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	64,385	73,896	60,502	* מזה: ניירות-ערך אחרים
	684	144	608	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	282,507	273,962	288,067	אשראי לציבור
	457	332	514	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	1,253	-	1,216	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	(3,844)	(3,980)	(3,964)	הפרשה להפסדי אשראי*
10	(3,170)	(3,084)	(3,227)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	(674)	(896)	(737)	* מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	278,663	269,982	284,103	אשראי לציבור, נטו
	2,292	2,265	2,476	אשראי לממשלות
10	(3)	(3)	(3)	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	203	157	106	השקעה בחברות כלולות*
	145	139	47	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי, שאינן עולות על סף הפחתה
	3,392	3,303	3,326	בניינים וציוד
	12,013	12,262	12,273	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	5,621	5,752	5,617	נכסים אחרים*
	3,699	3,725	3,630	* מזה: נכסי מס נדחה**
	-	-	-	** מזה: נכסי מס נדחה המיוחסים להפרשי עיתוי מעל 10% מהון עצמי רובד 1
6	38	44	40	** מזה: נכסי מס נדחה, למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
	3,661	3,681	3,590	** מזה: נכסי מס נדחה אחרים
	1,922	2,027	1,987	* מזה: נכסים אחרים נוספים
	454,424	445,847	448,195	סך-כל הנכסים

לוח ג-4: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	31 בדצמבר	31 במרץ	31 במרץ	
	2017	2017	2018	
	מאזן פיקוחי מאוחד			
	במיליוני ש"ח			
				התחייבויות והון
	347,351	337,518	344,810	פיקדונות הציבור
	4,149	4,199	3,602	פיקדונות מבנקים
	320	489	385	פיקדונות הממשלה
	367	98	6	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
	29,058	31,171	26,214	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים*
	7,571	7,901	7,164	* מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	7,249	8,134	6,205	* מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי**
9	7,249	8,134	6,205	** מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	12,049	12,815	11,436	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים*
8	9	32	4	* מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	25,126	24,479	25,526	התחייבויות אחרות
10	524	534	555	* מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
	418,420	410,769	411,979	סך-כל ההתחייבויות
	35,863	34,909	36,084	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי*
	35,863	34,909	36,084	* מזה: הון מניות רגילות ופרמיה, עודפים, הפסד כולל אחר וקרנות הון**
1	1,333	1,334	1,334	** מזה: הון מניות רגילות
2	6,791	6,812	6,814	** מזה: פרמיה על מניות רגילות
3	28,466	27,393	28,849	** מזה: עודפים
א4	(786)	(705)	(952)	** מזה: הפסד כולל אחר מצטבר***
	510	495	287	*** מזה: התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
7	(1)	(1)	(1)	*** מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים
	(53)	(47)	(48)	*** מזה: התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים
ב4	59	75	39	** מזה: קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
	141	169	132	זכויות שאינן מקנות שליטה*
5	70	81	49	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להן עצמי רובד 1
	71	88	83	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להן הפיקוחי
	36,004	35,078	36,216	סך-כל ההון
	454,424	445,847	448,195	סך-כל ההתחייבויות וההון

לוח ג-5: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018				
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
36,582	1,221	37,803	9,728	47,531
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017				
שינוי ברכיבי ההון				
1	-	1	-	1
הון מניות רגילות				
23	-	23	-	23
פרמיה על מניות רגילות				
628	-	628	-	628
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(245)	-	(245)	-	(245)
דיבידנד				
1	-	1	-	1
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
(223)	-	(223)	-	(223)
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
-	-	-	-	-
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
5	-	5	-	5
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(20)	-	(20)	-	(20)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(44)	-	(44)	-	(44)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(38)	-	(38)	-	(38)
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(21)	-	(21)	-	(21)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
67	-	67	-	67
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
10	-	10	-	10
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
-	-	-	-	-
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רובד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
(3)	-	(3)	-	(3)
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של				
התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
5	-	5	-	5
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				
-	-	-	-	-
החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה				
אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר				
ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1				
-	-	-	-	-
אחרים				
12	-	12	-	12
סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים				
(1,044)	(800)	(244)	(244)	-
קטיון במכשירי הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון שהונפקו				
88	88	-	-	-
שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס				
-	-	-	-	-
אחר				
46,630	9,016	37,614	977	36,637
יתרה ליום 31 במרץ 2018				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

לוח ג-5: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017				
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
35,045	1,465	36,510	11,609	48,119
תירה ליום 31 בדצמבר 2016				
שינוי ברכיבי ההון				
-	-	-	-	-
הון מניות רגילות				
-	-	-	-	-
פרמיה על מניות רגילות				
767	-	767	-	767
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(41)	-	(41)	-	(41)
דיבידנד				
1	-	1	-	1
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
140	-	140	-	140
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
1	-	1	-	1
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(14)	-	(14)	-	(14)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
1	-	1	-	1
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(73)	-	(73)	-	(73)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(38)	-	(38)	-	(38)
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(35)	-	(35)	-	(35)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
709	-	709	-	709
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
8	-	8	-	8
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
-	-	-	-	-
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רובד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגום				
15	-	15	-	15
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של				
התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
-	-	-	-	-
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				
-	-	-	-	-
החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה				
אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר				
ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1				
-	-	-	-	-
אחרים				
23	-	23	-	23
סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים				
(1,313)	(1,069)	(244)	(244)	-
קטון במכשירי הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון שהונפקו				
(2)	(2)	-	-	-
שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס				
-	-	-	-	-
אחר				
47,490	10,538	36,952	1,221	35,731
תירה ליום 31 במרץ 2017				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

לוח ג-5: דוח תזרים של תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
הון עצמי רובד 1	הון רובד 1 נוסף	סך הון רובד 1	הון רובד 2	סך ההון
במיליוני ש"ח				
35,045	1,465	36,510	11,609	48,119
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016				
שינוי ברכיבי ההון				
(1)	-	(1)	-	(1)
הון מניות רגילות				
(21)	-	(21)	-	(21)
פרמיה על מניות רגילות				
2,660	-	2,660	-	2,660
רווח נקי לתקופה המיוחס לבעלי המניות של הבנק				
(861)	-	(861)	-	(861)
דיבידנד				
1	-	1	-	1
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה בעודפים*				
155	-	155	-	155
רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן				
1	-	1	-	1
רווחים שטרם מומשו בגין גידורי תזרים מזומנים				
(20)	-	(20)	-	(20)
התאמות מתרגום של יחידות אוטונומיות המוחזקות בחו"ל				
(15)	-	(15)	-	(15)
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות				
-	-	-	-	-
תקבולים על חשבון מניות וסכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות				
(145)	-	(145)	-	(145)
השפעת אימוץ כללי חשבונאות בנושא זכויות עובדים שנכללה ברווח כולל אחר*				
(152)	-	(152)	-	(152)
התאמות בגין השפעת תוכנית ההתייעלות				
(46)	-	(46)	-	(46)
זכויות שאינן מקנות שליטה בהון המניות של חברות בת שאוחדו*				
-	-	-	-	-
אחר				
1,556	-	1,556	-	1,556
סך השינוי לפני התאמות פיקוחיות וניכויים				
שינוי בהשפעת התאמות פיקוחיות וניכויים				
-	-	-	-	-
מוניטין ונכסים לא מוחשיים				
3	-	3	-	3
מסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי*				
-	-	-	-	-
מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי (מעל 10% מהון עצמי רובד 1)*				
-	-	-	-	-
קרן פנסיות עם הטבות מוגדרות הרשומה כנכס במאזן				
-	-	-	-	-
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים				
-	-	-	-	-
של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן*				
-	-	-	-	-
גידול בהון הנובע מחשיפות איגוח				
(4)	-	(4)	-	(4)
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההגון של				
התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של הבנק*				
20	-	20	-	20
השקעה עצמית במניות רגילות (המוחזקת באופן ישיר או עקיף)*				
-	-	-	-	-
החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר ההשקעה				
אינה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים כאשר				
ההשקעה עולה על 10% מהון התאגיד הפיננסי				
-	-	-	-	-
ניכוי סף - הסכום העולה על 15% מהון עצמי רובד 1				
-	-	-	-	-
אחרים				
19	-	19	-	19
סך-הכל שינוי בהתאמות הפיקוחיות והניכויים				
(2,198)	(1,954)	(244)	(244)	-
קיטון במכשירי הון פיקוחי				
-	-	-	-	-
מכשירי הון שהונפקו				
73	73	-	-	-
שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס				
-	-	-	-	-
אחר				
47,531	9,728	37,803	1,221	36,582
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017				

* לאחר התאמות, כנדרש בהוראות המעבר בהוראה 299.

השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי ברבעון הראשון בשנת 2018 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 628 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 245 מיליוני ש"ח, מהפסדים שטרם מומשו מניירות-ערך זמינים למכירה בסך 223 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 1,044 מיליוני ש"ח. השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי ברבעון הראשון בשנת 2017 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 767 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 41 מיליוני ש"ח, מרווחים שטרם מומשו מניירות-ערך זמינים למכירה בסך 140 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 1,313 מיליוני ש"ח. השינויים ברכיבי ההון הפיקוחי בשנת 2017 נובעים בעיקר מרווח נקי לתקופה בסך של 2,660 מיליוני ש"ח, שקוזז על-ידי חלוקת דיבידנד בסך של 861 מיליוני ש"ח, מרווחים שטרם מומשו מניירות-ערך זמינים למכירה בסך 155 מיליוני ש"ח ומקיטון במכשירי הון פיקוחי בסך של 2,198 מיליוני ש"ח. נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

ג.2. הלימות ההון

ג.2.א. גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-2017 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. להרחבה בנושא יישום הוראות ניהול בנקאי תקין ודרישות אחרות של הפיקוח על הבנקים בנושא הלימות ההון ולהרחבה בנושא ניהול הלימות ההון ראה [דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

ג.2.ב. יישום והשפעה של הוראות רגולטוריות העוסקות בנושאי מדידה והלימות ההון התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" ("הוראת התייעלות"). בהתאם להוראת התייעלות, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו בהוראה יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד חמש שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחסי הלימות ההון, המוערכת בכ-0.2% ליום 31 במרץ 2018, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

בהמשך להוראת התייעלות, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יוני 2017 מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות ההון. בהתאם למכתב הנוסף, הוארך תוקפו של המכתב המקורי עד ליום 30 ביוני 2018.

דרישות הון בגין חובות בביטחון נכס למגורים

ביום 15 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 2003 בנושא חובות בביטחון נכס למגורים, לפיו הלוואות המובטחות במלואן על-ידי משכנתאות על נכס למגורים בשיעור מימון הגבוה מ-60%, תשוקלנה בשיעור של 60%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום פרסומה וחלה על הלוואות בביטחון נכס למגורים אשר ניתנו מיום 15 במרץ 2018.

ג.2.ג. מדידת חשיפות הסיכון ודרישות ההון

מדידת החשיפות לסיכונים השונים עשויה להשתנות בין היתר בהתאם להיקף התיק, איכותו, שינויים מתודולוגיים ורגולטוריים ושינויים בשערי חליפין. הגדרת החשיפה: דיווח כספי על-פי תקני חשבונאות מקובלים, בהתאמות הנדרשות להוראות ניהול בנקאי תקין לחישוב דרישות ההון, קביעת ההון הפיקוחי או צורכי ניהול החשיפות הפנימי של הבנק. חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

לוח ג-6: מידע על רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (כאמור בהוראות נב"ת 201 עד 209)

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018		
דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
198	1,440	202	1,477	193	1,407	חובות של ריבוניות
435	3,171	388	2,835	421	3,069	חובות של ישויות סקטור ציבורי
893	6,505	965	7,044	766	5,577	חובות של תאגידים בנקאיים
15,508	112,952	15,942	116,368	15,912	115,891	חובות של תאגידים
6,764	49,263	6,274	45,796	7,279	53,016	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
6,833	49,767	6,567	47,934	6,889	50,172	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,113	8,107	1,077	7,859	1,133	8,255	הלוואות לעסקים קטנים
5,703	41,536	5,309	38,751	5,830	42,460	הלוואות לדיר
12	87	12	91	12	88	איגוח
2,673	19,466	2,439	17,806	2,626	19,125	נכסים אחרים
507	3,692	555	4,049	550	4,008	סיכון CVA
40,639	295,986	39,730	290,010	41,611	303,068	סך-הכל בגין סיכון אשראי
702	5,114	709	5,174	644	4,692	סיכוני שוק
3,250	23,672	3,222	23,517	3,265	23,779	סיכון תפעולי
44,591	324,772	43,661	318,701	45,520	331,539	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	36,582		35,731		36,637	הון עצמי רובד 1
	37,803		36,952		37,614	הון רובד 1
	47,531		47,490		46,630	הון כולל
באחוזים						
	11.26%		11.21%		11.05%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי הסיכון
	11.64%		11.59%		11.35%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	14.64%		14.90%		14.06%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
	10.23%		10.20%		10.23%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
	13.73%		13.70%		13.73%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.73% ליום 31 במרץ 2018, 13.73% ליום 31 בדצמבר 2017 ו-13.7% ליום 31 במרץ 2017. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גשת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בנכסים אחרים).

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיר לתאריכי הדוחות הכספיים.

לוח ג-7: נכסי סיכון בחלוקה למגזרי פעילות פיקוחיים

31 במרץ 2018										
סך-הכל	אחר	פעילות בחו"ל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
סיכון אשראי										
283,997	5,261	-	13,467	8,269	60,947	40,399	68,757	2,153	84,744	פעילות בישראל
19,071	-	19,071	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
303,068	5,261	19,071	13,467	8,269	60,947	40,399	68,757	2,153	84,744	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
4,692	-	-	4,692	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
23,779	200	1,068	4,039	422	2,689	1,710	5,897	464	7,290	סיכון תפעולי
331,539	5,461	20,139	22,198	8,691	63,636	42,109	74,654	2,617	92,034	סך-הכל נכסי סיכון
31 במרץ 2017*										
סך-הכל	אחר	פעילות בחו"ל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
סיכון אשראי										
269,479	1,865	-	21,438	4,507	56,451	35,651	62,373	2,461	84,733	פעילות בישראל
20,531	-	20,531	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
290,010	1,865	20,531	21,438	4,507	56,451	35,651	62,373	2,461	84,733	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
5,174	-	-	5,174	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
23,517	850	1,356	3,944	374	2,830	1,654	5,468	418	6,623	סיכון תפעולי
318,701	2,715	21,887	30,556	4,881	59,281	37,305	67,841	2,879	91,356	סך-הכל נכסי סיכון
31 בדצמבר 2017*										
סך-הכל	אחר	פעילות בחו"ל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
במיליוני ש"ח										
סיכון אשראי										
276,593	3,581	-	13,935	6,418	59,071	38,968	66,540	2,074	86,006	פעילות בישראל
19,393	-	19,393	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל
295,986	3,581	19,393	13,935	6,418	59,071	38,968	66,540	2,074	86,006	סך-הכל נכסי סיכון אשראי
5,114	-	-	5,114	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
23,672	238	1,518	3,971	384	2,787	1,682	5,574	432	7,086	סיכון תפעולי
324,772	3,819	20,911	23,020	6,802	61,858	40,650	72,114	2,506	93,092	סך-הכל נכסי סיכון

* סווג מחדש.

ג.2.ד. תנועה בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה
 לוח ג-8: דוח תנועות בנכסים משוקללים בסיכון במהלך התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
324,772	23,672	5,114	295,986	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
6,296	107	(422)	6,611	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
106	-	-	106	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(179)	-	-	(179)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(101)	-	-	(101)	מכירות ⁽⁴⁾
645	-	-	645	השפעת שינויים בשערי חליפין
331,539	23,779	4,692	303,068	יתרה ליום 31 במרץ 2018

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
318,379	23,374	4,866	290,139	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
2,473	143	308	2,022	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(79)	-	-	(79)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(136)	-	-	(136)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(135)	-	-	(135)	מכירות ⁽⁴⁾
(1,801)	-	-	(1,801)	השפעת שינויים בשערי חליפין
318,701	23,517	5,174	290,010	יתרה ליום 31 במרץ 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
סך-הכל נכסי סיכון	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח				
318,379	23,374	4,866	290,139	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
8,919	298	248	8,373	שינויים בהיקף התיק ⁽¹⁾
(195)	-	-	(195)	שינויים באיכות התיק ⁽²⁾
(84)	-	-	(84)	שינויים במתודולוגיה ובמדיניות ⁽³⁾
(186)	-	-	(186)	מכירות ⁽⁴⁾
(2,061)	-	-	(2,061)	השפעת שינויים בשערי חליפין
324,772	23,672	5,114	295,986	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

- (1) הקטגוריה "שינויים בהיקף התיק" מתייחסת לשינוי בגודל התיק למעט שינויים שנבעו משינוי באיכות התיק.
- (2) הקטגוריה "שינויים באיכות התיק" מתייחסת בעיקר לשינויים במשקל הסיכון של עסקות ולקוחות הנובעים משינויים בדירוג האשראי או סיווגו.
- (3) הקטגוריה "שינויים במתודולוגיה ובמדיניות" מתייחסת בעיקר להשפעת שינויים בהוראות רגולטוריות ושינויים במתודולוגיה.
- (4) הקטגוריה "מכירות" כוללת השפעת מכירת הלוואות.

ג.3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

לוח ג-9: יחס המינוף

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
37,803	36,952	37,614	הון רובד *1
513,037	506,326	509,845	סך החשיפות*
			באחוזים
7.37%	7.30%	7.38%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 31 במרץ 2018, המוערכת בכ-0.12% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

לוח ג-10: השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
			במיליוני ש"ח
454,424	445,847	448,195	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	התאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(1,260)	(643)	(1,423)	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽¹⁾
-	-	-	התאמות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
56,945	58,319	60,004	התאמות בגין פריטים חוץ-מאזניים
2,928	2,803	3,069	התאמות אחרות
513,037	506,326	509,845	חשיפה לצורך יחס מינוף

(1) הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

31 בדצמבר 2017	31 במרץ 2017	31 במרץ 2018	
במיליוני ש"ח/באחוזים			
חשיפות מאזניות			
444,685	436,279	438,423	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך, אך לרבות ביטחונות)
(30)	(35)	(40)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
444,655	436,244	438,383	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקות מימון ניירות-ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
5,922	7,218	5,970	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים ⁽¹⁾
6,438	5,713	6,808	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
(1,728)	(1,439)	(2,051)	ניכויים של נכסי חיבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח
121	127	123	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיוזום נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
10,753	11,619	10,850	סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך			
684	144	608	נכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך (ללא קיוזום), לאחר התאמות בגין עסקות שמתופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקות מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות-ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקות כסוכן
684	144	608	סך חשיפות בגין עסקות מימון ניירות-ערך
חשיפות חוץ-מאזניות אחרות			
173,291	169,037	179,901	חשיפה חוץ-מאזנית בערך נקוב ברוטו
(116,346)	(110,718)	(119,897)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
56,945	58,319	60,004	פריטים חוץ-מאזניים
הון וסך החשיפות			
37,803	36,952	37,614	הון רובד 1
513,037	506,326	509,845	סך החשיפות
יחס מינוף			
7.37%	7.30%	7.38%	יחס מינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

(1) הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

ד. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

להרחבה על סיכון האשראי ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017, הדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו וכן תמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018 וביאוריה.

ד.1. חשיפות לסיכונים אשראי

לוח ד-1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾

31 במרץ 2018											
רובונויות	סקטור	תאגידים	תאגידים	בביטחון	קמעונאיות	עסקים	הלוואות	איגוח	אחרים	חשיפת	חשיפת
ציבורי	בנקאיים	תאגידים	תאגידים	נדל"ן מסחרי	ליחידים	קטנים	לדיוור			אשראי	אשראי
										ברוטו	ברוטו
										ממוצע	ממוצע
במיליוני ש"ח											
71,899	3,334	6,549	87,851	37,988	67,962	11,076	75,460	-	-	362,119	363,553
42,210	504	5,595	1,724	-	-	-	-	-	-	50,033	53,814
98	1,772	2,997	8,450	182	27	18	-	-	-	13,544	13,238
חשיפות											
חוץ-מאזניות											
107	2,164	848	61,607	62,691	43,957	4,139	3,939	176	-	179,628	176,313
אחרות											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,707	16,735
נכסים אחרים ⁽⁶⁾											
114,314	7,774	15,989	159,632	100,861	111,946	15,233	79,399	176	16,707	622,031	623,653
סך-הכל											
31 במרץ 2017											
רובונויות	סקטור	תאגידים	תאגידים	בביטחון	קמעונאיות	עסקים	הלוואות	איגוח	אחרים	חשיפת	חשיפת
ציבורי	בנקאיים	תאגידים	תאגידים	נדל"ן מסחרי	ליחידים	קטנים	לדיוור			אשראי	אשראי
										ברוטו	ברוטו
										ממוצע	ממוצע
במיליוני ש"ח											
68,232	3,123	9,661	89,748	33,495	64,676	10,615	69,510	-	-	349,060	351,856
53,397	688	6,709	3,385	23	-	-	-	-	-	64,202	62,203
154	1,598	3,623	8,508	154	49	16	-	-	-	14,102	11,585
חשיפות											
חוץ-מאזניות											
147	1,670	2,012	56,200	57,771	44,140	4,038	2,566	182	-	168,726	169,193
אחרות											
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,860	15,088
נכסים אחרים ⁽⁶⁾											
121,930	7,079	22,005	157,841	91,443	108,865	14,669	72,076	182	14,860	610,950	609,925
סך-הכל											

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג). הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.
- (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציד.

לוח ד-1: פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2017											
רובוניות	סקטור	תאגידים	תאגידים	בביטחון	קמעונאיות	עסקים	הלוואות	איגוח	אחרים	חשיפת	חשיפת
ציבורי	בנקאיים	מסחרי	לחידים	קטנים	לדיר	לדיר	לדיר	לדיר	לדיר	אשראי	אשראי
מסחרי	מסחרי	מסחרי	מסחרי	מסחרי	מסחרי	מסחרי	מסחרי	מסחרי	מסחרי	ברוטו	ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח											
78,804	3,366	8,014	85,827	36,792	67,312	10,922	73,949	-	-	364,986	357,419
48,244	582	6,156	2,612	-	-	-	-	-	-	57,594	59,573
165	1,969	2,992	7,638	132	25	10	-	-	-	12,931	12,838
חשיפות חוץ-מאזניות											
112	1,609	876	60,054	59,342	43,597	3,955	3,279	173	-	172,997	171,066
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,763	15,613
127,325	7,526	18,038	156,131	96,266	110,934	14,887	77,228	173	16,763	625,271	616,509

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבוניות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
 (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
 (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
 (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג). הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.
 (6) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

לוח ד-2: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-52.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-58.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017.
 החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 31 במרץ 2018 הסתכמה ב-26.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-25.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2017.
 הבנק פועל על-פי מדיניות סדורה הקובעת מגבלות ותנאים המגדירים את החשיפה למדינות זרות.

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרץ 2017		ליום 31 במרץ 2018	
סך-כל החשיפה	סך-כל החשיפה	סך-כל החשיפה	סך-כל החשיפה	סך-כל החשיפה	סך-כל החשיפה
חוץ-מאזנית ⁽²⁾	חוץ-מאזנית ⁽²⁾	חוץ-מאזנית ⁽²⁾	חוץ-מאזנית ⁽²⁾	חוץ-מאזנית ⁽²⁾	חוץ-מאזנית ⁽²⁾
מאזנית ⁽³⁾	מאזנית ⁽³⁾	מאזנית ⁽³⁾	מאזנית ⁽³⁾	מאזנית ⁽³⁾	מאזנית ⁽³⁾
במיליוני ש"ח					
24,150	7,505	26,811	8,017	24,150	7,505
15,441	15,633	19,728	15,690	15,441	15,633
12,573	3,494	14,129	2,758	12,573	3,494
52,164	26,632	60,668	26,465	52,164	26,632
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS:					
229	253	283	371	229	253
פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד					
1,977	778	1,567	906	1,977	778
מזה: סך החשיפות למדינות LDC					

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".
 חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.
 חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מובצע עד לגובה החשיפה).
 * מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך.
 (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
 (4) יתרת החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות כוללת סך של 12,808 מיליוני ש"ח בגין רכישת ביטוח לתיק ערבויות מכח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים (ליום 31.12.17: 13,705 מיליוני ש"ח).

לוח ד-3: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים⁽¹⁾

31 במרץ 2018					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
170,612	76,164	115,343	-	-	362,119
11,283	30,439	8,311	-	-	50,033
9,664	8,567	6,854	-	(11,541)	13,544
37,603	137,435	4,590	-	-	179,628
3,399	-	-	13,308	-	16,707
232,561	252,605	135,098	13,308	(11,541)	622,031

הלואאות⁽³⁾

אגרות-חוב⁽⁴⁾

נגזרים⁽⁵⁾

חשיפות חוץ-מאזניות אחרות

נכסים אחרים⁽⁶⁾

סך-הכל

31 במרץ 2017					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
166,336	76,159	106,565	-	-	349,060
28,892	26,802	8,508	-	-	64,202
10,206	8,297	6,658	-	(11,059)	14,102
36,772	125,868	6,086	-	-	168,726
2,628	-	-	12,232	-	14,860
244,834	237,126	127,817	12,232	(11,059)	610,950

הלואאות⁽³⁾

אגרות-חוב⁽⁴⁾

נגזרים⁽⁵⁾

חשיפות חוץ-מאזניות אחרות

נכסים אחרים⁽⁶⁾

סך-הכל

31 בדצמבר 2017					
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	השפעת הסכמי קיזוז	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח					
174,957	76,490	113,539	-	-	364,986
12,527	36,544	8,523	-	-	57,594
8,836	9,086	6,184	-	(11,175)	12,931
37,925	129,090	5,982	-	-	172,997
3,173	-	-	13,590	-	16,763
237,418	251,210	134,228	13,590	(11,175)	625,271

הלואאות⁽³⁾

אגרות-חוב⁽⁴⁾

נגזרים⁽⁵⁾

חשיפות חוץ-מאזניות אחרות

נכסים אחרים⁽⁶⁾

סך-הכל

- לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערביות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- שווי הוגן חיובי של נגזרים רבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג). הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.
- כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

לוח ד-4: סכום סיכון אשראי בעייתי, סיכון אשראי פגום, יתרות הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי

ליום 31 במרץ 2018						
מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי פגום	שיעור סיכון בעייתי	מזה: סיכון אשראי בעייתי	סיכון אשראי כולל	
נטו	אשראי					
במיליוני ש"ח		באחוזים		במיליוני ש"ח		
ענף						
(7)	(13)	282	2.9%	1,096	37,176	תעשייה
(55)	(3)	628	1.9%	1,262	65,658	בינוי ונדל"ן - בינוי
(32)	(27)	360	2.3%	677	29,397	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
34	55	283	3.7%	1,527	40,927	מסחר
(2)	4	56	0.3%	115	41,809	שירותים פיננסיים
2	5	-	0.9%	593	69,754	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
128	150	754	1.3%	1,157	87,094	אנשים פרטיים - אחר
34	79	781	2.8%	2,080	74,798	ענפים אחרים
102	250	3,144	1.9%	8,507	446,613	סך-הכל ציבור
-	-	-	0.0%	-	37,650	סך-הכל בנקים
-	-	-	0.0%	-	54,733	סך-הכל ממשלות
102	250	3,144	1.6%	8,507	538,996	סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2017						
מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי פגום	שיעור סיכון בעייתי	מזה: סיכון אשראי בעייתי	סיכון אשראי כולל	
נטו	אשראי					
במיליוני ש"ח		באחוזים		במיליוני ש"ח		
ענף						
(69)	(117)	335	2.9%	1,080	37,013	תעשייה
(133)	(192)	689	1.8%	1,119	62,382	בינוי ונדל"ן - בינוי
(99)	(232)	318	2.1%	588	28,029	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
461	253	316	4.2%	1,651	39,761	מסחר
(190)	(260)	52	0.3%	109	40,926	שירותים פיננסיים
19	(14)	-	0.9%	597	68,072	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
481	649	774	1.3%	1,109	87,038	אנשים פרטיים - אחר
185	236	794	2.8%	2,035	72,238	ענפים אחרים
655	323	3,278	1.9%	8,288	435,459	סך-הכל ציבור
-	-	-	0.0%	-	40,737	סך-הכל בנקים
-	-	-	0.0%	-	57,019	סך-הכל ממשלות
655	323	3,278	1.6%	8,288	533,215	סך-הכל

לוח ד-5: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018						
מסחרי	לדיוור	אשראי לציבור		בנקים וממשלות	סך-הכל	
		פרטי אחר	סך-הכל			
במיליוני ש"ח						
3,032	333	1,105	4,470	7	4,477	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
95	5	150	250	-	250	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(161)	(2)	(212)	(375)	-	(375)	מחיקות חשבונאיות
189	-	84	273	-	273	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
28	(2)	(128)	(102)	-	(102)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	1	1	-	1	התאמות מתרגום דוחות כספיים
-	-	-	-	-	-	אחר
3,155	336	1,128	4,619	7	4,626	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2018 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
16	-	13	29	-	29	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
579	-	76	655	1	656	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017						
מסחרי	לדיוור	אשראי לציבור		בנקים וממשלות	סך-הכל	
		פרטי אחר	סך-הכל			
במיליוני ש"ח						
3,499	366	939	4,804	7	4,811	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
(24)	(5)	136	107	-	107	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(334)	(20)	(203)	(557)	-	(557)	מחיקות חשבונאיות
206	-	83	289	-	289	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(128)	(20)	(120)	(268)	-	(268)	מחיקות חשבונאיות נטו
-	-	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
3,347	341	955	4,643	7	4,650	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 במרץ 2017 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
*(23)	-	*9	*(14)	-	*(14)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
603	-	60	663	-	663	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* הוצג מחדש.

ד.1.א. בינוי ונדל"ן

ליום 31 במרץ 2018 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-95 מיליארד ש"ח.

לוח ד-6: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017			יתרה ליום 31 במרץ 2018			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
2,598	917	1,681	2,723	953	1,770	בנייה למסחר ושירותים
436	134	302	435	136	299	בנייה לתעשייה
44,016	*29,954	14,062	46,633	*31,769	14,864	בנייה לדיר
26,630	5,262	21,368	27,840	5,528	22,312	נכסים מניבים
16,731	7,360	9,371	17,424	7,521	9,903	אחר
90,411	43,627	46,784	95,055	45,907	49,148	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-12,808 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתק ערבויות חוק מכל (ליום 31.12.17: 13,705 מיליוני ש"ח).

ד.1.ב. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים ולקבוצות לווים

לוח ד-7: פירוט יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

31 במרץ 2018			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	699	4,074	4,773
1	391	1,050	1,441
1	497	778	1,275
1	1,428	2,088	3,516
1	1,188	22	1,210
4	5,129	2,724	7,853
10	9,332	10,736	20,068

ענף משק

				תעשייה
				בינוי ונדל"ן - בינוי
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
				אספקת חשמל ומים
				מידע ותקשורת
				שירותים פיננסיים
				סך-הכל

31 בדצמבר 2017			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	858	3,877	4,735
1	431	902	1,333
1	552	752	1,304
1	1,540	1,677	3,217
4	3,376	3,771	7,147
9	6,757	10,979	17,736

ענף משק

				תעשייה
				בינוי ונדל"ן - בינוי
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
				אספקת חשמל ומים
				שירותים פיננסיים
				סך-הכל

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

לוח ד-8: פירוט יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)

שעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽⁵⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	קבוצת לווים א'
במיליוני ש"ח							
16.26%	6,738	99	6,837	317	2,713	4,117	

- (1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
- (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתיבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
- (5) הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

ד.1.ג. אשראי לאנשים פרטיים (ללא דיור)

לוח ד-9: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	באחוזים
	31.12.17	31.03.18		
מאזני				
		3,525	3,399	עו"ש חובה
	(126)	33,677	33,478	הלואות ⁽¹⁾
	(199)	147	128	מזה: הלואות בולט ובלון
	(19)	4,756	4,802	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
	46	12,697	13,196	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
	499	54,655	54,875	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
	220			חוץ-מאזני
	(98)	31,063	30,965	סיכון אשראי חוץ-מאזני
	(98)	85,718	85,840	סך-הכל סיכון אשראי כולל

- (1) אינו כולל הלואות לרכישת כלי רכב.
- (2) כולל הלואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

ברבעון הראשון של 2018 נרשם קיטון ביתרת הלואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של 0.4% סך סיכון האשראי המאזני עלה ב-0.36%.

ברבעון הראשון של 2018 שיעור סיכון האשראי הבעייתי עלה בעוד סיכון האשראי הפגום ירד. זאת בין היתר בעקבות יישום לראשונה של סיווג אוטומטי בהשגחה מיוחדת לחובות הקטנים ממיליון ש"ח, על-פי קריטריונים קבועים שהוגדרו אשר הביא לגידול ביתרת החוב הבעייתי בגין אנשים פרטיים.

לוח ד-10: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני		השינוי		יתרה ליום		
ליום						
31.12.17	31.03.18			31.12.17	31.03.18	
במיליוני ש"ח						
1.96%	2.04%	4.19%		1,073	1,118	סיכון אשראי בעייתי
1.35%	1.30%	(3.12%)		738	715	מזה: סיכון אשראי פגום
0.18%	0.17%	(5.15%)		97	92	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.88%	0.94% ⁽¹⁾	⁽¹⁾ 7.72%		479	129	מחיקות חשבונאיות נטו
1.96%	1.99%	1.96%		1,071	1,092	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

שיעור החובות בפיגור מעל 90 יום ירד במידה מתונה. שיעור המחיקות החשבונאיות נטו ושיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי גבוהים מאשר בדצמבר 2017. נתונים אלו, ובפרט שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מצביעים על פגיעה באיכות תיק זה אשר ניכרה גם בשנת 2017 ובשנת 2016. הבנק נקט מספר צעדים לשיפור איכות החיתום באשראי לאנשים פרטיים ובוחן יישום של צעדים נוספים. לפרטים נוספים ראה פרק סיכון האשראי [בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 במרץ 2018](#).

ד.1.1. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

לוח ד-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
2.0%	76,005	0.6%	419	27.3%	20,751	17.1%	12,975	37.9%	28,834	17.1%	13,026	31.03.18
7.6%	74,521	0.6%	437	27.7%	20,619	17.4%	12,988	37.6%	28,022	16.7%	12,455	31.12.17

כימות ומדידת הסיכון – ביצועי אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק. גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדיור, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח – ביטוח חיים וביטוח מבנה.

לוח ד-12: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיוור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.03.17	31.12.17	30.09.17	31.12.17	31.03.18	
מאפיינים					
26.1%	26.6%	28.2%	28.5%	29.6%	שיעור מימון מעל 60%
0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
30.7%	31.5%	32.2%	31.2%	31.5%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
56.8%	57.8%	57.5%	56.5%	58.1%	שיעור בריבית משתנה
5.9%	6.2%	6.3%	7.7%	6.2%	שיעור ההלוואות לכל מטרה
11.3%	11.5%	11.5%	10.3%	10.8%	שיעור ההלוואות להשקעה מרכישה
6.5%	6.4%	6.6%	7.0%	7.1%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
697	704	720	732	734	מסגרת חדשה ממוצעת לרכישה באלפי ש"ח
23.8	23.9	23.7	23.6	23.9	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ציון כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיוור.

ברבעון הראשון של 2018 נמשכת מגמת העלייה בשיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%. כמו-כן, ישנה עלייה בשיעור ההלוואות להשקעה מרכישה ובשיעור הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה).
שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% ממשיך לעמוד על רמה אפסית ונרשמה ירידה בשיעור ביצועי ההלוואות לכל מטרה.
נמשכת התארכות תקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור).

ד.1.ה. מימון ממונף

מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).
להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רוברד 1.

לוח ד-13: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

31 במרץ 2018			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	385	-	385
בינוי ונדל"ן - בינוי			
1	521	498	1,019
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
1	-	200	200
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל			
2	1,490	26	1,516
כרייה וחציבה			
2	722	137	859
מסחר			
1	211	-	211
תעשייה			
8	3,329	861	4,190
סך-הכל			

לוח ד-13: חשיפות הבנק למימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה (המשך)

31 בדצמבר 2017			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	387	-	387
1	551	467	1,018
1	-	200	200
2	1,481	19	1,500
2	602	340	942
1	208	-	208
8	3,229	1,026	4,255

ענף המשק של הלווה

בינו ונדל"ן - בינו	1	387	-	387
בינו ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1	551	467	1,018
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1	-	200	200
כרייה וחציבה	2	1,481	19	1,500
מסחר	2	602	340	942
תעשייה	1	208	-	208
סך-הכל	8	3,229	1,026	4,255

ד.2. הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי-תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות. הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

לוח ד-14: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי

	31 במרץ 2018									
	0%	2% ⁽²⁾	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח										
ריבוניות	108,183	-	4,823	-	-	-	1,307	-	-	114,313
סקטור ציבורי	-	-	572	-	7,202	-	-	-	-	7,774
תאגידים בנקאיים	292	-	12,706	-	2,865	-	126	-	-	15,989
תאגידים	-	1,956	586	-	2,077	-	154,212	499	-	159,330
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	-	100,335	403	-	100,738
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	111,302	92	406	-	111,800
עסקים קטנים	-	-	-	-	-	15,078	37	53	-	15,168
הלוואות לדיור	-	-	-	27,362	19,470	25,484	6,838	245	-	79,399
איגוח	-	-	-	-	-	-	176	-	-	176
אחרים	3,517	-	-	-	-	-	8,503	814	3,873	16,707
סך-הכל	111,992	1,956	18,687	27,362	31,614	151,864	271,626	2,420	3,873	621,394

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקולי מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

(2) הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

לוח ד-14: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני הפחתת סיכון אשראי (המשך)

31 במרץ 2017									
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	2% ⁽²⁾	0%
במיליוני ש"ח									
ריבנויות	-	-	1,551	-	207	-	4,468	-	115,704
סקטור ציבורי	-	-	-	-	6,345	-	734	-	-
תאגידים בנקאיים	-	-	308	-	3,587	-	17,824	-	286
תאגידים	-	530	150,518	-	1,917	-	1,215	3,162	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	511	90,739	-	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	-	462	116	108,174	-	-	-	-	-
עסקים קטנים	-	66	38	14,504	-	-	-	-	-
הלוואות לדיוור	-	184	5,695	23,402	15,551	27,244	-	-	-
איגוח	-	-	182	-	-	-	-	-	-
אחרים	3,725	854	7,542	-	-	-	-	-	2,739
סך-הכל	3,725	2,607	256,689	146,080	27,607	27,244	24,241	3,162	118,729

31 בדצמבר 2017									
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	2% ⁽²⁾	0%
במיליוני ש"ח									
ריבנויות	-	-	1,339	-	41	-	4,689	-	121,255
סקטור ציבורי	-	-	-	-	6,936	-	590	-	-
תאגידים בנקאיים	-	-	453	-	3,939	-	13,309	-	337
תאגידים	-	387	150,169	-	2,308	-	860	2,088	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	-	450	95,695	-	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	-	437	94	110,258	-	-	-	-	-
עסקים קטנים	-	62	31	14,732	-	-	-	-	-
הלוואות לדיוור	-	234	6,350	24,830	18,475	27,339	-	-	-
איגוח	-	-	173	-	-	-	-	-	-
אחרים	3,921	824	8,725	-	-	-	-	-	3,293
סך-הכל	3,921	2,394	263,029	149,820	31,699	27,339	19,448	2,088	124,885

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערביות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (2) הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

לוח ד-15: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי

31 במרץ 2018											
	חשיפת אשראי נטו לאחר המרה לאשראי	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	2% ⁽²⁾	0%
במיליוני ש"ח											
ריבוניות	113,352	113,406	-	-	453	-	-	-	4,823	-	108,130
סקטור ציבורי	8,670	10,079	-	-	-	-	7,238	-	572	-	2,269
תאגידים בנקאיים	20,837	31,004	-	-	121	-	14,774	-	15,817	-	292
תאגידים	127,997	180,540	-	496	146,629	-	7,576	-	23,883	1,956	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	52,870	70,641	-	400	70,241	-	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	66,460	95,210	-	406	92	94,712	-	-	-	-	-
עסקים קטנים	10,944	13,725	-	52	36	13,637	-	-	-	-	-
הלוואות לדיר	76,145	79,399	-	245	6,838	25,483	19,470	27,363	-	-	-
איגוח	88	176	-	-	176	-	-	-	-	-	-
אחרים	16,520	16,707	3,873	814	8,503	-	-	-	-	-	3,517
סך-הכל	493,883	610,887	3,873	2,413	233,089	133,832	49,058	27,363	45,095	1,956	114,208

31 במרץ 2017											
	חשיפת אשראי נטו לאחר המרה לאשראי	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	2% ⁽²⁾	0%
במיליוני ש"ח											
ריבוניות	120,799	120,873	-	-	494	-	207	-	4,468	-	115,704
סקטור ציבורי	8,513	9,818	-	-	-	-	6,391	-	734	-	2,693
תאגידים בנקאיים	25,771	36,421	-	-	221	-	16,493	-	19,421	-	286
תאגידים	130,997	180,513	-	517	144,238	-	7,443	-	25,153	3,162	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	45,609	60,154	-	507	59,647	-	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	63,414	92,339	-	459	116	91,764	-	-	-	-	-
עסקים קטנים	10,402	13,148	-	65	37	13,046	-	-	-	-	-
הלוואות לדיר	69,924	72,076	-	184	5,695	23,402	15,551	27,244	-	-	-
איגוח	91	182	-	-	182	-	-	-	-	-	-
אחרים	14,640	14,860	3,725	854	7,542	-	-	-	-	-	2,739
סך-הכל	490,160	600,384	3,725	2,586	218,172	128,212	46,085	27,244	49,776	3,162	121,422

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (2) הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

לוח ד-15: סכום חשיפות האשראי נטו לאחר הפחתת סיכון אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2017											
	חשיפת אשראי נטו לאחר המרה לאשראי	חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	2% ⁽²⁾	0%
במיליוני ש"ח											
ריבוניות	126,387	126,443	-	-	494	-	41	-	4,689	-	121,219
סקטור ציבורי	8,831	9,888	-	-	-	-	7,028	-	590	-	2,270
תאגידים בנקאיים	22,567	32,582	-	-	444	-	15,789	-	16,012	-	337
תאגידים	126,234	179,289	-	384	143,513	-	8,000	-	25,304	2,088	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	49,096	64,486	-	446	64,040	-	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	65,892	94,538	-	436	94	94,008	-	-	-	-	-
עסקים קטנים	10,739	13,399	-	61	31	13,307	-	-	-	-	-
הלוואות לדיור	74,560	77,228	-	234	6,350	24,830	18,475	27,339	-	-	-
איגוח	87	173	-	-	173	-	-	-	-	-	-
אחרים	16,565	16,763	3,921	824	8,725	-	-	-	-	-	3,293
סך-הכל	500,958	614,789	3,921	2,385	223,864	132,145	49,333	27,339	46,595	2,088	127,119

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שיקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (2) הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

לוח ד-16: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי

31 במרץ 2018						
	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפת המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפת המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכל סכומים שנגרעו	סך-הכל סכומים שנוספו ⁽²⁾	סך-הכל סכומים על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾
במיליוני ש"ח						
ריבוניות	114,313	(845)	-	(845)	-	(62)
סקטור ציבורי	7,774	-	-	-	2,361	(56)
תאגידים בנקאיים	15,989	(1,232)	-	(1,232)	16,656	(409)
תאגידים	159,330	(1,576)	-	(1,576)	30,152	(7,366)
בביטחון נדל"ן מסחרי	100,738	(29,613)	-	(29,613)	-	(484)
קמעונאיות ליחידים	111,800	(15,032)	-	(15,032)	-	(1,558)
עסקים קטנים	15,168	(302)	-	(302)	-	(1,141)
הלוואות לדיור	79,399	-	-	-	-	-
איגוח	176	-	-	-	-	-
אחרים	16,707	-	-	-	-	-
סך-הכל	621,394	(48,600)	-	(48,600)	49,169	(11,076)

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (2) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות-ערך שהושאלו.
 (3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
 (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

לוח ד-16: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי (המשך)

31 במרץ 2017						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכלל סכומים שנגרעו	סך-הכלל סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
121,930	(1,057)	-	(1,057)	-	-	120,873
7,079	-	-	-	2,795	(56)	9,818
22,005	(1,420)	-	(1,420)	16,779	(943)	36,421
157,342	(1,943)	-	(1,943)	30,463	(5,349)	180,513
91,250	(30,433)	-	(30,433)	-	(663)	60,154
108,752	(14,850)	-	(14,850)	-	(1,563)	92,339
14,608	(268)	-	(268)	-	(1,192)	13,148
72,076	-	-	-	-	-	72,076
182	-	-	-	-	-	182
14,860	-	-	-	-	-	14,860
610,084	(49,971)	-	(49,971)	50,037	(9,766)	600,384

31 בדצמבר 2017						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכלל סכומים שנגרעו	סך-הכלל סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
127,324	(831)	-	(831)	-	(50)	126,443
7,526	-	-	-	2,362	-	9,888
18,038	(1,278)	-	(1,278)	16,230	(408)	32,582
155,812	(1,506)	-	(1,506)	31,639	(6,656)	179,289
96,145	(31,069)	-	(31,069)	-	(590)	64,486
110,789	(14,664)	-	(14,664)	-	(1,587)	94,538
14,825	(284)	-	(284)	-	(1,142)	13,399
77,228	-	-	-	-	-	77,228
173	-	-	-	-	-	173
16,763	-	-	-	-	-	16,763
624,623	(49,632)	-	(49,632)	50,231	(10,433)	614,789

- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
 (2) כולל תוספת מקדם ביטחון המתאים לחשיפת ניירות-ערך שהושאלו.
 (3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
 (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

ה. סיכוני אשראי של צד נגדי

סיכון הצד הנגדי – סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, הינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. ערך השוק של העסקה יכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים לעסקה, ערך השוק אינו וודאי ועשוי להשתנות לאורך זמן ובהתאם לתנועות בגורמי השוק העומדים בבסיסו.

להרחבה על סיכון האשראי של צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

לוח ה-1: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים

31 במרץ 2018						
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות ⁽¹⁾	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני ש"ח						
14,261	15	-	2,901	4,277	7,068	שווי הוגן ברוטו חיובי
10,824	49	-	1,900	4,515	4,360	ערכי Add On
(11,541)	-	-	-	-	-	השפעת הסכמי קיזוז
(1,202)	-	-	-	-	-	ביטחון כשיר
12,342	64	-	4,801	8,792	11,428	חשיפת אשראי, נטו
31 במרץ 2017						
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות ⁽¹⁾	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני ש"ח						
16,188	6	7	4,843	4,514	6,818	שווי הוגן ברוטו חיובי
8,973	22	1	1,202	4,436	3,312	ערכי Add On
(11,059)	-	-	-	-	-	השפעת הסכמי קיזוז
(1,599)	-	-	-	-	-	ביטחון כשיר
12,503	28	8	6,045	8,950	10,130	חשיפת אשראי, נטו
31 בדצמבר 2017						
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות ⁽¹⁾	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני ש"ח						
14,140	12	-	3,041	4,348	6,739	שווי הוגן ברוטו חיובי
9,966	36	1	1,912	4,330	3,687	ערכי Add On
(11,175)	-	-	-	-	-	השפעת הסכמי קיזוז
(1,084)	-	-	-	-	-	ביטחון כשיר
11,847	48	1	4,953	8,678	10,426	חשיפת אשראי, נטו

(1) הנתונים כוללים השפעות של הוראה בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים", שיושמה החל מיום 1 בינואר 2017.

לוח ה-2: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק

31 במרץ 2018			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה
173	123	50	נגזרי אשראי
31 במרץ 2017			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה
177	127	50	נגזרי אשראי
31 בדצמבר 2017			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי	ההגנה שנרכשה	ההגנה שנמכרה
171	121	50	נגזרי אשראי

הבנק אינו צד לעסקות CDS שמקורן בפעולות תיווך.

1. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה, שער החליפין שקל/דולר והמרווחים בין עקומי הריבית השונים. סיכון הריבית בתיק הבנקאי וסיכון ההשקעה (החשיפה למחירי המניות ומרווחי האשראי) מתוארים להלן בסעיפים נפרדים. להרחבה על סיכוני השוק ואופן ניהולם ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), [הדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו](#) וכן [תמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018 וביאוריה](#).

1.1. אומדני סיכוני שוק

לוח ו-1: אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR)

ליום 31 במרץ ממוצע		ליום 31 בדצמבר ממוצע	
בשנת 2018	בשנת 2017	בשנת 2018	בשנת 2017
במיליוני ש"ח			
14	14	16	9
סך-הכל מסחר בחדרי העסקות			
במיליוני ש"ח			
16	9	16	9
סך-הכל מסחר בחדרי העסקות			

לוח ו-2: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי בבנק ולמדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2018		
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
במיליוני ש"ח				
(68.2)	100.4	(9.1)	103.3	דולר ארצות-הברית
(26.8)	(1.8)	(69.3)	51.7	אירו
במיליוני ש"ח				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(187.1)	187.1	(227.6)	227.6	מדד המחירים לצרכן

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018.

לוח ו-3: דרישות ההון בגין סיכוני השוק

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית והמניית בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע בתיק הבנקאי ובתיק למסחר.

31 בדצמבר 2017 ⁽¹⁾			31 במרץ 2017 ⁽¹⁾			31 במרץ 2018 ⁽¹⁾			
סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך-הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח									
378	377	1	404	403	1	407	406	1	סיכון ריבית
18	9	9	16	8	8	12	6	6	סיכון מניית
124	124	-	115	115	-	125	125	-	סיכון שער חליפין של מטבע-חוץ
182	182	-	174	174	-	100	100	-	סיכון אופציות
702	692	10	709	700	9	644	637	7	סך-הכל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.73% ליום 31 במרץ 2018, 13.73% ליום 31 בדצמבר 2017 ו-13.7% ליום 31 במרץ 2017. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%. ליחס זה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.

2.1. סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון ריבית בתיק הבנקאי מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של הבנק (דהיינו, השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות) ו/או על הכנסות הריבית נטו (רגישות ההכנסה החשבונאית). הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות, ובכללן חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיק ההשקעות. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - פערי מגזר, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד.

למידע נוסף על סיכון הריבית ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), [הדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו](#) וכן [תמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018 וביאוריה](#).

לוח ו-4: רגישות הון התיק הבנקאי לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

מינימום בשנת 2018		מקסימום בשנת 2018		31 במרץ 2018			
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרחיש:							
435	(370)	568	(485)	(52)	568	(485)	תזוזה בריבית צמודה למדד
111	(66)	255	(208)	(8)	111	(66)	תזוזה בריבית לא-צמודה
1	1	(69)	65	7	(68)	65	תזוזה בריביות במטבע-חוץ

מינימום בשנת 2017		מקסימום בשנת 2017		31 בדצמבר 2017			
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרחיש:							
315	(257)	476	(406)	(43)	477	(406)	תזוזה בריבית צמודה למדד
92	(54)	311	(260)	(28)	311	(260)	תזוזה בריבית לא-צמודה
2	-	41	(38)	-	3	-	תזוזה בריביות במטבע-חוץ

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של התיק הבנקאי לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי ותוך שימוש במודלים פנימיים לגבי חלק מהמוצרים. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון, כמקובל בדוחות הכספיים, וללא מודלים פנימיים בחלק מהמוצרים.

3.1 סיכון מניות ומרווחי אשראי: סיכון השקעה

הגדרת סיכון השקעה בבנק, הינה חשיפה לשוק המניות, למרווחי אשראי ולסיכון האשראי בשווקי אגרות-החוב והמניות בתיק הבנקאי בקבוצה (כתוצאה מהחזקה במוצרים אלו עלול הבנק להיחשף גם לסיכונים ריבית/ואו מטבע/ואו נזילות ואלה מנוהלים בנפרד). על-פי הגדרת הבנק, אגרות-חוב ממשלת ישראל בשי"ח ובמטבע-חוץ ואגרות-חוב ממשלה, המוחזקות על-ידי שלוחה, של המדינה בה היא פועלת, אינה נושאת סיכון השקעה ולכן אינה נכללת במדידת סיכון ההשקעה בבנק.

להרחבה על סיכון מניות ומרווחי אשראי (סיכון השקעה) ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017, הדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו וכן תמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018 וביאוריה.

לוח ו-5: פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי

31 בדצמבר 2017		31 במרץ 2017		31 במרץ 2018		
דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	דרישות הון ⁽¹⁾	ערך במאזן ושווי הוגן	
במיליוני ש"ח						
18 ⁽²⁾	67	16 ⁽²⁾	61	12 ⁽²⁾	44	השקעות המסווגות בתיק למסחר
326	2,159	333	2,225	314	2,065	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
344	2,226	349	2,286	326	2,109	סך-הכל השקעות במניות
	1,378		1,436		1,139	מזה: נסחר בבורסה
	848		850		970	מוחזק באופן פרטי
	320		302		257	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון הפיקוחי

(1) דרישות הון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.73% ליום 31 במרץ 2018, 13.73% ליום 31 בדצמבר 2017 ו-13.7% ליום 31 במרץ 2017. יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%. ליחס זה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר ליתאריכי הדוחות הכספיים.

(2) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

לפירוט השקעות הבנק ראה ביאור 5 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018.

ז. סיכון נזילות

סיכון נזילות – סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים או עתידי ליציבות הבנק ולרווחיו, הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכנית העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון המימון – הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות ולאור מקורות המימון של הבנק, אין הבנק רואה בסיכון זה לכשעצמו סיכון מהותי. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה.

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות – תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים

לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2018		
סך ערך משוקלל**	לא ערך משוקלל*	במיליוני ש"ח
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
108,529		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
14,541	186,550	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,030	60,600	פיקדונות יציבים
10,426	89,774	פיקדונות פחות יציבים
1,085	36,176	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
75,171	114,794	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
418	1,673	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
73,737	112,105	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
1,016	1,016	חובות לא מובטחים
-	51	מימון סיטונאי מובטח
22,302	106,592	דרישות נזילות נוספות, מזה:
13,240	14,973	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
9,062	91,619	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
14,341	14,341	קווי אשראי ונזילות
1,894	57,857	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
128,249		מחויבויות מימון מותנות אחרות
		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
588	588	הלואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
23,733	31,068	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
12,510	16,831	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
36,831	48,487	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
108,529		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
91,418		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
119%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות - תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2017		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
במיליוני ש"ח		
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
116,017		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
14,609	187,833	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,965	59,301	פיקדונות יציבים
10,542	91,476	פיקדונות פחות יציבים
1,102	37,056	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
73,094	115,476	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
406	1,622	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
71,837	113,003	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
851	851	חובות לא מובטחים
-	44	מימון סיטונאי מובטח
20,765	101,068	דרישות נזילות נוספות, מזה:
12,524	14,173	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
8,241	86,895	קווי אשראי ונזילות
12,806	12,806	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,930	56,604	מחויבויות מימון מותנות אחרות
123,204		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
259	259	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
21,628	28,996	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
10,928	15,432	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
32,815	44,687	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
116,017		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
90,389		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
128%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 ובמרה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

לוח ז-1: יחס כיסוי הנזילות – תאגיד בנקאי בע"מ וחברות מאוחדות שלו לתקופה של שלושה חודשים (המשך)

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2017		
סך ערך משוקלל**	סך ערך לא משוקלל*	
במיליוני ש"ח		
סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		
111,047		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים		
14,849	187,302	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
3,011	60,226	פיקדונות יציבים
10,784	91,948	פיקדונות פחות יציבים
1,054	35,128	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)
76,553	114,678	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
406	1,623	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים
75,981	112,889	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
166	166	חובות לא מובטחים
-	56	מימון סיטונאי מובטח
21,365	104,601	דרישות נזילות נוספות, מזה:
12,507	14,230	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב
8,858	90,371	קווי אשראי ונזילות
15,020	15,020	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
1,913	57,339	מחויבויות מימון מותנות אחרות
129,700		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים		
688	688	הלוואות מובטחות (למשל עסקות מכר חוזר)
26,643	33,381	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
11,657	15,659	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
38,988	49,728	סך-הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם***		
111,047		סך-הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
90,712		סך-הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
122%		יחס כיסוי נזילות (%)

* ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על-ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

** ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים), על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

*** ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצע ברבעון המדווח הינו 62. חברות כרטיסי אשראי פטורות מחישוב עצמאי אך נכללות בנתוני המאחד.

היחס הממוצע במהלך הרבעון (ממוצע תצפיות יומיות) עומד על 119% במאוחד ו-116% בתאגיד הבנקאי "סולוי", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. במהלך הרבעון היחס ירד מעט לעומת הרבעון הקודם. הירידה נובעת בעיקר מהתקצרות מכשירים שהונפקו על-ידי הבנק וכניסתם לטווח של עד 30 יום ומגידול באשראי. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש ותחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרים. הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות, הכוללות, בין השאר, מודלי טווח קצר כדוגמת LCR ומודל פנימי ל-30 יום, מודלי טווח בינוני כדוגמת מודל פנימי דמוי NSFR (מקורות מימון יציבים למעל שנה חלקי צורכי מימון יציבים למעל שנה כהגדרתם בבנק ברוח המלצות ועדת באזל) ומגבלות המתייחסות לטווח הארוך. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, נכון ליום 31 במרץ 2018 הבנק מחזיק במאוחד נכסים נזילים (בעיקר זרורות בבנקים מרכזיים, ניירות-ערך סחירים בערבות ריבוניות ובנקים מרכזיים, וכן מטבעות ושטרי כסף) לזמן משבר (לאחר מקדמי ביטחון) בסך של 103,047 מיליון ש"ח, בנוסף לאגרות-חוב נזילות שאינן מוכרות לצורכי חישוב הנכסים הנזילים. הנכסים הנזילים מוחזקים בחלקם בבנק ובחלקם בחברות הבנות, כאשר הבנק מתחשב במגבלות אפשריות להעברת נזילות בין חלק מהחברות הבנות לבנק עצמו, בדגש על חברות בנות בנקאיות בחו"ל. בהתאם, חלק מהחברות הבנות מחזיק נכסים נזילים לזמן משבר (או קו אשראי מהחברה האם) בהתאם לצורך, והבנק אינו מסתמך על נכסים אלו. לאור ההנחות לגבי מיחזור פיקדונות במהלך עסקים רגיל והנחות אחרות, הבנק אינו צופה בעיות נזילות שיחייבו שימוש בנכסים הנזילים, אך ערוך לתרחישים הנדרשים.

למידע נוסף בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#), [הדוח הכספי לשנת 2017 וביאוריו](#) וכן [תמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018 וביאוריה](#).

לוח ז-2: פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראות באזל

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2018	יתרה ליום 31 במרץ 2018	
במיליוני ש"ח		
107,796	102,333	נכסי רמה 1
557	561	נכסי רמה 2א
176	153	נכסי רמה 2ב
108,529	103,047	סך-הכל HQLA
ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2017	יתרה ליום 31 במרץ 2017	
במיליוני ש"ח		
115,186	112,329	נכסי רמה א
479	496	נכסי רמה 1ב
352	321	נכסי רמה 2ב
116,017	113,146	סך-הכל HQLA
ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2017	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	
במיליוני ש"ח		
110,254	113,583	נכסי רמה א
585	605	נכסי רמה 1ב
208	202	נכסי רמה 2ב
111,047	114,390	סך-הכל HQLA

קיימת מגבלה רגולטורית בשוויץ ובניו-יורק על השימוש ברזרבת הנזילות בישויות אלו, תרחישי הבנק מניחים שימוש בנזילות חברות-הבנות/סניף ניו-יורק בהתחשב במגבלות של כל ישות.

לוח ז-3: נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים*

יתרת שווי הוגן ליום 31.03.18		
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד**	סך היתרה במאזן
במיליוני ש"ח		
76,841	1,307	78,148
מזומנים ופיקדונות בבנקים		
37,251	3,611	40,862
אגרות-חוב של ממשלת ישראל		
10,409	172	10,581
אגרות-חוב של ממשלות זרות		
465	-	465
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל		
5,797	-	5,797
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים		
307	-	307
אגרות-חוב של אחרים בישראל		
1,376	41	1,417
אגרות-חוב של אחרים זרים		
2,109	-	2,109
מניות של אחרים		
57,714	3,824	61,538
סך-כל ניירות הערך		

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 1,290 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

יתרת שווי הוגן ליום 31.12.17		
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד**	סך היתרה במאזן
במיליוני ש"ח		
85,051	1,063	86,114
מזומנים ופיקדונות בבנקים		
36,863	3,734	40,597
אגרות-חוב של ממשלת ישראל		
12,985	183	13,168
אגרות-חוב של ממשלות זרות		
496	-	496
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל		
5,972	355	6,327
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים		
402	-	402
אגרות-חוב של אחרים בישראל		
2,185	41	2,226
אגרות-חוב של אחרים זרים		
2,226	-	2,226
מניות של אחרים		
61,129	4,313	65,442
סך-כל ניירות הערך		

* כמו-כן משועבדים נכסים אחרים בסך של 1,356 מיליוני ש"ח.
** כולל שיעבוד בעודף.

ח. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות מקיפים בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים, פעילות בחירום ועוד.

למידע נוסף בנושא הסיכון התפעולי ואופן ניהולו ובכללו סיכון טכנולוגיה ומחשוב, סיכוני אבטחת מידע וסייבר, סיכוני מחשוב ענן, היערכות לחירום וביטוח ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח הכספי לשנת 2017](#).

ט. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, Conduct risk, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע) והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות. בנוסף יש לציין את הסיכונים הנובעים מהחקירות על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאורים 10 ו-110 בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018. למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח הכספי לשנת 2017](#).

י. סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני.

למידע נוסף בנושא הסיכון המשפטי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017](#) וכן ביאור 26 [בדוח הכספי לשנת 2017](#) וביאור 10 [בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018](#).

יא. סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתיד לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי מחזיקי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקאות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים.

למידע נוסף בנושא סיכון המוניטין ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח הכספי לשנת 2017](#).

יב. סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון רגולציה הינו סיכון להכנסות ו/או להון הקבוצה, שנובע מתהליכי חקיקה ו/או מטיטוטות הוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה יכולים להשפיע, לעיתים, על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

למידע נוסף בנושא סיכון הרגולציה והחקיקה ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח הכספי לשנת 2017](#).

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה ביאור 16 [בתמצית הדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2018](#) וסעיף 3.14 בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 במרץ 2018.

יג. סיכון כלכלי

זיהוי גורמי הסיכון בסביבה הכלכלית נעשה על-ידי המחלקה הכלכלית תוך מעקב אחר נתונים כלכליים ופיננסיים שוטפים בארץ ובעולם, והערכה מקצועית של המשמעויות הנגזרות מנתונים אלו. המחלקה ממפה ומדווחת על הסיכונים הפוטנציאליים במשק ובשווקים הפיננסיים לצוותים ולוועדות הרלוונטיים.

למידע נוסף בנושא הסיכון הכלכלי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח הכספי לשנת 2017](#).

לפרטים בדבר מצב המשק בישראל ובעולם ראה פרק סקירה כלכלית בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 במרץ 2018.

ד. סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הנו סיכון מהותי עכשווי או עתידי לרווחים, הון, מוניטין או מעמד שעשוי להיגרם בעקבות שינויים בסביבה העסקית, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של אסטרטגיה או החלטות עסקיות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים (לדוגמה מהלכי מתחרים), כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון האסטרטגי הנו פונקציה של התאמת היעדים האסטרטגיים של הארגון לסביבת פעילותו, התאמת התוכניות העסקיות שפותחו על מנת להשיג יעדים אלו, הקצאת המשאבים, ואיכות היישום.

למידע נוסף בנושא הסיכון האסטרטגי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח הכספי לשנת 2017](#).

טו. סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

למידע נוסף בנושא הסיכון הסביבתי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוח הכספי לשנת 2017](#).

טז. תוספות

טז.1. חשיפות איגוח

היקף החשיפה של הבנק בגין איגוח הינו כ-176 מיליוני ש"ח והוא נובע מקווי נזילות. הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 במרץ 2018 הסתכם ב-176 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-173 מיליוני ש"ח (כ-50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2017. עד ליום 31 במרץ 2018 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. משקל הסיכון שמיושם לסכום החשיפה, נקבע לפי משקל הסיכון הגבוה ביותר שמשוייך לחשיפה יחידה המכוסה על-ידי המכשיר.

רננית טל-אברהמי
ממלאת מקום מנהל הסיכונים הראשי

ארי פינטו
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון
תל-אביב, 23 במאי 2018